

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 348

Polityka ekonomiczna

Redaktorzy naukowi

Jerzy Sokołowski

Arkadiusz Żabiński

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redakcja wydawnicza: Barbara Majewska

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: Barbara Cibis

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-422-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.

ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	11
Franciszek Adamczuk: Dyfuzja innowacji w regionach transgranicznych...	13
Joanna Buks, Robert Pietrzykowski: Efekty produkcji gospodarstw w Polsce w odniesieniu do WPR w latach 2005-2008	22
Marek Chrzanowski: Wykorzystanie analizy przepływów międzygałęziowych do badania obszarów kooperacji w gospodarce regionu na przykładzie województwa lubelskiego	34
Paweł Dziekański: Metoda taksonomiczna w ocenie środowiskowej konkurencyjności powiatów województwa świętokrzyskiego.....	44
Monika Fabińska: Prorozwojowa gotowość polskich MŚP do absorpcji wsparcia w ramach nowej perspektywy programowej 2014-2020.....	54
Małgorzata Fronczek: Przewaga komparatywna Polski w handlu z Chinami w latach 1995-2012	66
Małgorzata Gasz: Reguły nowego modelu zarządzania gospodarczego na tle kondycji ekonomicznej państw Unii Europejskiej	76
Alina Grynia: Obciążenia fiskalne a konkurencyjność litewskich przedsiębiorstw	91
Anna Jankowska: Struktura obszarowa gospodarstw w krajach bałkańskich kandydujących do UE.....	103
Elżbieta Jantoni-Drozdowska, Maciej Stępiński: Formy aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w kontekście strategii Europa 2020.....	112
Krzysztof Kil, Radosław Ślusarczyk: Podatek bankowy w krajach Unii Europejskiej – ocena implementacji	124
Dariusz Klimek: Transakcje offsetowe jako instrument polityki ekonomicznej w Polsce	134
Aleksandra Koźlak, Barbara Pawłowska: Kierunki działań Unii Europejskiej na rzecz podniesienia konkurencyjności gospodarki	145
Barbara Kutkowska, Ireneusz Ratuszniak: Możliwości finansowania rozwoju obszarów wiejskich w latach 2014-2020 w ramach Polityki Spójności i Wspólnej Polityki Rolnej.....	157
Renata Lisowska: Wpływ otoczenia regionalnego na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w obszarach rozwiniętych i zmarginalizowanych ...	172
Agnieszka Malkowska: Program INTERREG IV A jako instrument wspierania turystyki w województwie zachodniopomorskim	181
Arkadiusz Malkowski: Mały ruch graniczny jako element kształtowania współpracy transgranicznej.....	190
Natalia Mańkowska: E-administracja a efektywność sektora publicznego...	200

Wiesław Matwiejczuk, Tomasz Matwiejczuk: Koncepcja usprawnienia procesu ofertowania w przetargach publicznych.....	210
Elżbieta Izabela Misiewicz: Łączne opodatkowania dochodów małżonków – preferencja podatkowa wspierająca rodzinę.....	220
Andrzej Miszczuk: Dystans instytucjonalny jako uwarunkowanie rozwoju regionów przygranicznych.....	230
Karolina Olejniczak: Polityka klastrów w regionach jako wzmacnianie konkurencyjności MSP.....	239
Małgorzata Pawłowska: Wpływ kapitału zagranicznego oraz własności państwowej na zmiany konkurencji w polskim sektorze bankowym.....	249
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Problem starzejącego się społeczeństwa w dokumentach strategicznych wybranych polskich województw	263
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Social issues in the program's documents of Polish political parties in the elections to the European Parliament of the VIII term.....	274
Robert Pietrzykowski: Rozwój gospodarczy a ceny ziemi rolniczej na przykładzie wybranych państw z Unii Europejskiej	285
Piotr Podsiadło: Pomoc regionalna jako przykład dopuszczalnej warunkowo pomocy publicznej w Unii Europejskiej.....	297
Gabriela Przesławska: Instytucjonalne aspekty w aktualnej debacie ekonomicznej.....	309
Małgorzata Raczkowska: Nierówności ekonomiczne w krajach europejskich.....	319
Jarosław Ropęga: Ograniczenia małych firm w wykorzystaniu zewnętrznych źródeł wsparcia dla ich przetrwania	328
Jerzy Sokolowski: Strategie sprzedaży ofert turystycznych biur podróży.....	339
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałązka: Bariery rozwoju przedsiębiorczości sektora MSP na przykładzie województwa lubelskiego.....	349
Andrzej Szuwarzyński: Model DEA do oceny efektywności funkcjonowania publicznych uniwersytetów w Polsce	361
Dariusz Tłoczyński: Accessibility jako instrument kształtowania polskiego rynku usług transportu lotniczego	371
Agnieszka Tomczak: Konwergencja czy dywergencja – kierunki zmian w polityce monetarnej po 1999 r.	384
Adam Wasilewski: Skuteczność wybranych instrumentów finansowych wspierania rozwoju przedsiębiorczości w gminach wiejskich w Polsce....	394
Anetta Waśniewska: Potencjał społeczny gmin Zalewu Wiślanego w latach 2003-2012.....	404
Grażyna Węgrzyn: Źródła informacji dla działalności innowacyjnej w Unii Europejskiej.....	415

Lucyna Wojcieszka: Społeczna odpowiedzialność biznesu wybranych banków komercyjnych na świecie – ocena wymiarów CSR.....	424
Jarosław Wołkonowski: Przyczyny i struktura emigracji obywateli Litwy w okresie 2003-2013	437
Urszula Zagóra-Jonszta: Proces polonizacji górnośląskiego przemysłu w latach 30. XX wieku	449

Summaries

Franciszek Adamczuk: Diffusion of innovation in cross-border regions	21
Joanna Buks, Robert Pietrzykowski: Effects of farms production in Poland with respect to the CAP in the period of 2005-2008	33
Marek Chrzanowski: The use of input-output analysis for the cooperation areas determination in regions on the basis of Lubelskie Voivodeship.....	43
Paweł Dziekański: Taxonomic method in the examination for environmental competitiveness of poviats of Świętokrzyski Voivodeship	53
Monika Fabińska: Pro-development readiness of Polish SMEs for absorption of support under the new programming perspective 2014-2020	65
Małgorzata Fronczek: Revealed Comparative Advantage of Poland in trade with China in the years 1995-2012	75
Małgorzata Gasz: Rules of the new economic model management against economic condition of the European Union states	89
Alina Grynia: Fiscal charges and competitiveness of Lithuanian enterprises	102
Anna Jankowska: The structure of holdings in the Balkan states candidating to the European Union	111
Elżbieta Jantoni-Drozdowska, Maciej Stępiński: Forms of activation of long-term unemployed in the context of the Europe 2020 strategy	123
Krzysztof Kil, Radosław Ślusarczyk: The bank tax: an assessment of implementation in the EU member states	133
Dariusz Klimek: Offsets – an instrument of economic policy in Poland	144
Aleksandra Koźlak, Barbara Pawłowska: The European Union activities to improve the regions competitiveness.....	156
Barbara Kutkowska, Ireneusz Ratuszniak: Opportunities of financing the development of rural areas in the years 2014-2020 within the frames of cohesion policy and Common Agricultural Policy	171
Renata Lisowska: Impact of the regional environment on the development of small and medium-sized enterprises in developed and marginalised areas	180
Agnieszka Malkowska: The Program INTERREG IVA as an instrument to support tourism in the West Pomeranian Voivodeship	189

Arkadiusz Malkowski: The small cross-border movement as an element of the cross-border co-operation.....	199
Natalia Mańkowska: E-government and the efficiency of public sector	209
Wiesław Matwiejczuk, Tomasz Matwiejczuk: Concept of public procurement offering process improvement	219
Elżbieta Izabela Misiewicz: Joint taxation of spouses – tax allowance supporting family	229
Andrzej Mischczuk: Institutional distance as a condition for the development of cross-border regions	238
Karolina Olejniczak: Cluster policy in the regions as strengthening the competitiveness of SME	248
Małgorzata Pawłowska: The impact of foreign capital and state capital on competition in the Polish banking sector	261
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Aging population in strategic documents of selected Polish voivodeships	273
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Problematyka społeczna w dokumentach programowych polskich ugrupowań politycznych w wyborach do Parlamentu Europejskiego VIII kadencji ...	284
Robert Pietrzykowski: Economic development and agricultural land prices in selected countries of the European Union.....	296
Piotr Podsiadło: Regional aid as an example of permitted conditionally state aid in the European Union	308
Gabriela Przesławska: Institutional aspects in contemporary economic debate	318
Małgorzata Raczkowska: Economic inequality in the European countries ..	327
Jarosław Ropega: Limitations of small firms in using external sources of support for their survival	337
Jerzy Sokolowski: Strategies for the sale of tourist travel agencies offers	348
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałązka: Barriers to the development of enterprise of SMEs sector on the example of the Lublin Voivodeship ..	360
Andrzej Szuwarzyński: DEA model to evaluate the efficiency of the public universities in Poland.....	370
Dariusz Tłoczyński: Accessibility as an instrument for shaping Polish air transport market	383
Agnieszka Tomczak: Convergence or divergence – directions of the monetary policy development after the year 1999	393
Adam Wasilewski: Effectiveness of selected financial instruments supporting entrepreneurship development in rural counties of Poland	403
Anetta Waśniewska: Social potential of communities of the Vistula Lagoon in 2003-2012	414
Grażyna Węgrzyn: Sources of information on innovation within the European Union	423

Lucyna Wojcieszka: CSR of selected commercial banks in the world – dimensions of CSR ratings	436
Jarosław Wolkonowski: Causes and structure of emigration of Lithuania citizens in the period between 2003 and 2013	448
Urszula Zagóra-Jonszta: The process of Polonization of Upper Silesian industry in the 30s of the twentieth century.....	458

Monika Fabińska

Uniwersytet Łódzki

e-mail: fabinska@uni.lodz.pl

PROROZWOJOWA GOTOWOŚĆ POLSKICH MŚP DO ABSORPCJI WSPARCIA W RAMACH NOWEJ PERSPEKTYWY PROGRAMOWEJ 2014-2020

Streszczenie: Kolejna perspektywa programowa na lata 2014-2020 jest już ostatnią taką szansą na uzyskanie wsparcia dla działalności innowacyjnej MŚP i zniwelowania dystansu dzielącego polskie firmy od firm zlokalizowanych w regionach głównie niemieckich, skandynawskich, krajów Beneluksu. Celem artykułu jest udzielenie wstępnej odpowiedzi (na bazie analizy źródeł zastanych i badań własnych, w ujęciu regionalnym) na pytanie, czy polskie MŚP są prorozwojowo przygotowane do absorpcji wsparcia w kolejnych latach oraz zarysowanie rekomendacji, jak ewentualnie można ich absorpcję wzmocnić.

Słowa kluczowe: MŚP, absorpcja wsparcia, nowa perspektywa programowa 2014-2020, rankingi innowacyjności.

DOI: 10.15611/pn.2014.348.05

1. Wstęp

Kolejna perspektywa programowa na lata 2014-2020 jest już ostatnią taką szansą na uzyskanie wsparcia dla działalności innowacyjnej MŚP. W ramach kilku programów, które będą wdrażane w kraju i regionach, MŚP powinny przede wszystkim skoncentrować się na Programie Operacyjnym Inteligentny Rozwój (POIR) oraz Regionalnych Programach Operacyjnych (RPO), z uwagi na zdywersyfikowane spektrum rodzajów wsparcia.

Analizując zapisy Umowy Partnerstwa przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 8.01.2014 r. [UPRM 2014], firmy będą mogły przede wszystkim ubiegać się o wsparcie w ramach dwóch celów tematycznych: CT1 koncentrującego się na pracach B+R, komercjalizacji i rozwoju działalności innowacyjnej firm oraz CT3 skierowanego na podnoszenie konkurencyjności m.in. MŚP. W tym w POIR [POIR 2014-2020] będą to cztery osie, w ramach których będzie możliwa realizacja projektów m.in. z zakresu prac badawczo-rozwojowych (B+R) prowadzonych przez konsorcja naukowo-przemysłowe, komercjalizacji wyników prac B+R, internacjonalizacji in-

nowacyjnych przedsiębiorstw. Należy wspomnieć, iż w ramach POIG preferowane będą obszary związane z rozwojem inteligentnych specjalizacji, klastrów i ekoinnowacji.

Z kolei w RPO [RPO WŁ 2014-2020] będzie to przede wszystkim pierwsza oś, w ramach której również wspierane będą prace B+R realizowane przy współpracy sfery nauki i biznesu oraz projekty aktywizujące MŚP do wzrostu, innowacyjnego rozwoju i umiędzynarodawiania prowadzonej działalności. Z uwagi na to, że perspektywa, przed którą stoją obecnie MŚP, jest ostatnią tak „hojną”: łącznie 15 772,1 mln euro w ramach CT1 i CT3, w tym 8317,1 mln euro w ramach POIR i 6495,5 mln euro w ramach RPO dla 16 województw, należy zastanowić się, czy MŚP są przygotowane na odpowiednie – prorozwojowe – wykorzystanie tej puli środków. Celem artykułu jest udzielenie wstępnej odpowiedzi na tak sformułowane pytanie na podstawie analizy źródeł zastanych i badań własnych w ujęciu regionalnym (badania własne przeprowadzone w MŚP z wybranych sektorów województwa łódzkiego) oraz zarysowanie rekomendacji, jak ewentualnie można ich absorpcję wzmocnić.

2. Prorozwojowa gotowość MŚP do absorpcji wsparcia w latach 2014-2020 w ujęciu regionalnym

Ocena przygotowania MŚP do absorpcji wsparcia, które dostępne będzie w kolejnych latach jest zagadnieniem wielowątkowym. Jedną z możliwości dokonania wstępnej weryfikacji jest analiza dostępnych rankingów i statystyk śledzących zmiany aktywności innowacyjnej MŚP w ujęciu regionalnym, zarówno unijnych, jak i krajowych. Należy jednak pamiętać, że agregowane dane umożliwiające międzynarodowe porównania obciążone są „błędem statystycznym” w postaci nieuwzględniania głównie jakościowych różnic w rozwoju poszczególnych gospodarek. Dlatego wnioski sformułowane na podstawie danych ze źródeł zastanych uzupełnione zostały badaniami własnymi.

Najbardziej znanym rankingiem monitorującym poziom innowacyjności krajów UE, EFTA oraz w wybranych okresach USA i Japonii jest Innovation Union Scoreboard (IUS, wskaźniki innowacyjności opracowane przez Komisję Europejską przy współpracy z Uniwersytetem w Maastricht, publikowane od 2001 do 2009 r. pod nazwą European Innovation Scoreboard). Polska na tle wskazanych krajów zaliczana jest od lat do grupy umiarkowanych innowatorów, poniżej średniej dla UE. Jednakże sumaryczny wskaźnik innowacyjności dla Polski systematycznie rośnie. A w takich obszarach, jak wydatki na innowacje niebędące wynikiem prac B+R oraz zasoby ludzkie (w tym poprawa sytuacji edukacji wśród młodzieży), plasuje Polskę na średnim poziomie [IUS 2014].

Co dwa lata ranking IUS uzupełniany jest rankingiem innowacyjności regionów Regional Innovation Scoreboard (RIS). Pierwszy RIS opublikowany został w 2002 r. [EIS 2002]. Analiza poziomu innowacyjności regionów w RIS opiera się

na metodologii IUS. W raporcie RIS z 2014 r. [RIS 2014] zweryfikowanych zostało 11 z 25 wskaźników dla 190 regionów z 22 krajów UE oraz Norwegii i Szwajcarii. Polskie regiony zaliczone zostały do umiarkowanych innowatorów, w tym 5 regionów (mazowieckie, dolnośląskie, śląskie, małopolskie i podkarpackie) znalazło się w tej kategorii, a pozostałych 11 w kategorii słabych innowatorów.

W raporcie RIS z 2014 r. zweryfikowana została także zależność między absorpcją wsparcia z funduszy strukturalnych przeznaczonych na inwestycje w prace B+R i rozwój innowacji oraz partycypacją w 7 programie ramowym a poziomem innowacyjnym regionów. Analiza podzielona została na dwa etapy. W pierwszym etapie zweryfikowany został ogólny poziom osiągnięty przez regiony dla wybranych wskaźników. W drugim etapie ze zmiennych obserwowanych wybrano grupy o podobnych cechach i na ich podstawie zidentyfikowano 5 typologii regionów w zakresie absorpcji funduszy UE na badania i rozwój innowacji: (i) wiodących beneficjentów od średniowysokiego do bardzo wysokiego udziału w 7 PR; (ii) wiodących użytkowników funduszy strukturalnych w zakresie badań i rozwoju innowacji; (iii) wiodących użytkowników funduszy strukturalnych w zakresie usług wsparcia dla komercjalizacji i innowacji w biznesie, (iv) użytkowników funduszy strukturalnych od średniego do wysokiego udziału zarówno w zakresie badań i rozwoju, jak i wskazanych w pkt (iii) usług wsparcia; (v) słabych użytkowników funduszy strukturalnych [RIS 2014].

Polskie regiony zarówno w pierwszym, jak i drugim etapie osiągnęły mało zadowalające wyniki. Ogólna absorpcja wsparcia ukształtowała się na relatywnie niskim poziomie (zwłaszcza w łódzkim, świętokrzyskim, śląskim, kujawsko-pomorskim i lubuskim). Wszystkie polskie regiony zaliczone zostały do kategorii słabych użytkowników funduszy strukturalnych [RIS 2014].

Dodatkowych informacji na temat aktywności Polski w ujęciu regionalnym w 7RP dostarcza raport Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE [KPK 2013]. Wyniki przeprowadzonych analiz bazują na danych z systemu E-CORDA dla 467 zakończonych konkursów. Polska cechuje się dwukrotnie wyższym udziałem uczestnictwa niż udziałem finansowym w 7 PR, a zatem odwrotnie niż najbardziej innowacyjne gospodarki europejskie. Najbardziej aktywne zarówno pod względem uczestnictwa, jak i koordynacji były regiony: mazowiecki, małopolski i wielkopolski. Na końcu listy znalazły się natomiast regiony: świętokrzyski, podlaski, lubuski i opolski.

Na dystans dzielący polskie regiony od najlepiej rozwiniętych regionów Europy wskazywano także w Piątym raporcie spójności [KE 2010] i Regionalnym Indeksie Konkurencyjności UE [Annoni, Dijkstra 2013].

Szczegółowa analiza przeprowadzona w ramach Piątego raportu spójności potwierdziła wiodącą pozycję zajmowaną przez region mazowiecki w stosunku do pozostałych polskich regionów na tle unijnych porównań. Potwierdziła również utrzymujący się dystans dzielący polskie regiony od regionów krajów UE-15. Zbliżone były natomiast wyniki uzyskane przez polskie regiony w porównaniu z regionami

państw UE-12. Wyjątek stanowiły zdecydowanie lepsze wyniki odnotowane w czeskich i słoweńskich regionach.

Z kolei Regionalny Indeks Konkurencyjności UE (RCI) stanowi rozszerzenie zakresu badań prowadzonych w ramach RIS o ocenę dodatkowych czynników determinujących innowacyjność regionów. RCI jest inicjatywą Wspólnotowego Centrum Badawczego (DC JRC) oraz Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej. Celem inicjatywy jest zdefiniowanie słabych stron regionów państw UE-28 i ich przyczyn poprzez dokonanie oceny poziomu ich konkurencyjności na podstawie opracowanego syntetycznego wskaźnika. RCI składa się z jedenastu obszarów definiujących różne wymiary konkurencyjności regionów. Obszary te sklasyfikowane zostały w ramach trzech grup, tzw. subindeksów: subindeks I dotyczy instytucji, makroekonomicznej stabilności, infrastruktury, zdrowia i jakości szkolnictwa podstawowego oraz średniego, które determinują podstawowy rozwój gospodarek regionalnych; subindeks II dotyczy szkolnictwa wyższego, szkoleń, kształcenia ustawicznego, wydajności rynku pracy, rozmiaru rynku zbytu, które determinują średnio zaawansowany rozwój gospodarek regionalnych; subindeks III dotyczy gotowości technologicznej, poziomu współpracy, innowacji, które determinują zaawansowany rozwój gospodarek regionalnych [Annoni, Dijkstra 2013].

Regionem, który osiągnął najwyższy poziom sumarycznego wskaźnika RCI oraz II i III subindeksu, był region mazowiecki. W przypadku I subindeksu najwyższą wartość odnotowano w regionie małopolskim. Wysokie pozycje wśród polskich regionów zajął też region śląski. Najniższe wartości wskaźników osiągnęły regiony: kujawsko-pomorski, warmińsko-mazurski, podkarpacki, podlaski i świętokrzyski. Łódzkie uplasowało się w pierwszej ósemce regionów. Położenie polskich regionów na tle innych regionów Europy można określić jako położenie między poniżej średniej europejskiej a regionami plasującymi się na najniższej pozycji w rankingu [Annoni, Dijkstra 2013].

Analiza przytoczonych raportów, odnoszących się do pomiaru poziomu innowacyjności w skali ponadnarodowej, wskazała na duże zróżnicowanie zarówno pomiędzy regionami państw UE-28, jak również pomiędzy regionami w ramach poszczególnych krajów UE-28. Najmniejsze wewnętrzne rozbieżności oraz najwyższy poziom innowacyjności cechował regiony: niemieckie, brytyjskie, krajów Beneluksu i skandynawskie. Polskie regiony nadal dzieli duży dystans pod względem poziomu innowacyjności w stosunku do regionów państw UE-15 o wysokim poziomie PKB *per capita* oraz wybranych regionów państw UE-13, przede wszystkim czeskich i słoweńskich. Najlepsze wyniki w przytoczonych badaniach uzyskał region mazowiecki. Wysoko uplasowały się w omówionych rankingach także regiony: małopolski i śląski.

Dla uzupełnienia przeprowadzonej weryfikacji poziomu innowacyjności w skali ponadnarodowej można odnieść się do dwóch źródeł krajowych, Banku Danych Lokalnych (BDL) oraz rankingów atrakcyjności inwestycyjnej województw przygotowywanych rokrocznie przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR).

Z publikowanych przez BDL danych do weryfikacji wzięty został wskaźnik z kategorii Nauka i Technika w grupie Działalność Innowacyjna. Najwyższe nakłady na działalność innowacyjną w 2012 r. poniesione zostały przez przedsiębiorstwa z sektora usług i przemysłowe zlokalizowane w województwie mazowieckim. Następnie uplasowały się firmy z województw śląskiego oraz małopolskiego dla sektora usług i łódzkiego dla sektora przemysłowego. Taki rozkład nakładów inwestycyjnych warunkuje między innymi liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych w poszczególnych województwach w ramach analizowanych kategorii. Jednakże pozytywną przesłanką jest ogólny wzrost nakładów na działalność innowacyjną w większości województw. Z uwagi na częściowy brak danych w przypadku sektora usług należy wskazać na województwa: mazowieckie, małopolskie, śląskie, a także lubelskie, w których odnotowany został najwyższy wzrost tych nakładów w stosunku do roku 2011. Natomiast w przedsiębiorstwach przemysłowych niepokojący jest znaczny spadek inwestycji w innowacje w firmach z województwa śląskiego, a satysfakcjonujący najwyższy wzrost w firmach z województwa mazowieckiego i co ciekawe świętokrzyskiego oraz zachodniopomorskiego.

Tabela 1. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach z sektora usług i przemysłowych w latach 2011-2012 w ujęciu regionalnym (w zł)

Region	Przedsiębiorstwa z sektora usług		Przedsiębiorstwa przemysłowe	
	2011	2012	2011	2012
Łódzkie	65 892	218 485	2 300 533	2 290 739
Mazowieckie	8 612 000	11 207 935	3 920 425	4 994 654
Małopolskie	231 459	639 917	1 205 739	1 360 768
Śląskie	379 759	937 636	4 016 838	3 042 527
Lubelskie	65 271	317 714	532 033	588 930
Podkarpackie	193 788	260 073	1 174 258	1 182 844
Podlaskie	11 842	9 424	311 232	494 986
Świętokrzyskie	15 123	72 510	401 051	806 737
Lubuskie	25 656	18 940	235 469	292 368
Wielkopolskie	96 111	300 130	2 250 333	1 837 996
Zachodniopomorskie	48 119	38 295	611 801	1 011 968
Dolnośląskie	327 430	0	1 753 989	1 768 648
Opolskie	13 281	0	397 818	161 827
Kujawsko-pomorskie	161 062	0	587 036	539 438
Pomorskie	682 766	487 067	854 318	749 045
Warmińsko-mazurskie	49 532	0	268 233	411 941

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL.

Z kolei, pierwsze badania w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej IBnGR datowane są na rok 1993. Badania te były częścią projektu „Mapa ryzyka inwestycyjnego”, finansowanego przez Polski Bank Rozwoju [Gawlikowska-Hueckel (red.) 2000]. Od rozpoczęcia badań publikowano rankingi, w których województwa kla-

syfikowane były według ich walorów w tzw. mikroklimatach [Gawlikowska-Hueckel (red.) 2000, s. 58], czyli „częstkowych klimatach inwestycyjnych” [Gawlikowska-Hueckel (red.) 2000, s. 9]. W badaniach z lat późniejszych pojęcie mikroklimatu zastąpione zostało terminem czynnik lokalizacyjny. Od roku 2005 ocena atrakcyjności inwestycyjnej dokonywana jest na podstawie siedmiu wskaźników [Kalinowski (red.) 2005]: dostępność transportowa, zasoby i koszt pracy, rynek zbytu, infrastruktura gospodarcza, infrastruktura społeczna, bezpieczeństwo powszechne oraz aktywność województw wobec inwestorów. Na bazie wskaźników częstkowych opracowano syntetyczny wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej, będący podstawą listy rankingowej województw i podregionów. W listach rankingowych sporządzonych w latach 2007-2013 niekwestionowana pozycja lidera należała do województwa śląskiego. Na wysokich pozycjach znalazły się również województwa: dolnośląskie i mazowieckie. Natomiast końcowe pozycje zajęły w analizowanych latach województwa: podlaskie, lubelskie i świętokrzyskie.

Tabela 2. Zestawienie wybranych wskaźników częstkowych atrakcyjności inwestycyjnej województw w latach 2010-2013

Wskaźniki częstkowe atrakcyjności inwestycyjnej województw	2010	2011	2012	2013
Zasoby i koszty pracy	śląskie (1.) małopolskie (2.) wielkopolskie (3.) łódzkie (4.) podlaskie (16.)	śląskie (1.) małopolskie (2.) wielkopolskie (3.) łódzkie (4.) podlaskie (16.)	śląskie (1.) małopolskie (2.) wielkopolskie (3.) łódzkie (4.) podlaskie (16.)	śląskie (1.) małopolskie (2.) wielkopolskie (3.) łódzkie (5.) podlaskie (16.)
Infrastruktura gospodarcza	dolnośląskie (1.) śląskie (2.) mazowieckie (3.) łódzkie (7.) warmińsko-mazurskie (16.)	dolnośląskie (1.) śląskie (2.) mazowieckie (3.) łódzkie (7.) kujawsko-pomorskie (16.)	dolnośląskie (1.) śląskie (2.) mazowieckie (3.) łódzkie (8.) kujawsko-pomorskie (16.)	dolnośląskie (1.) śląskie (2.) mazowieckie (3.) łódzkie (7.) podlaskie (16.)
Infrastruktura społeczna	śląskie (1.) małopolskie (2.) dolnośląskie (3.) łódzkie (7.) lubelskie (16.)	śląskie (1.) małopolskie (2.) dolnośląskie (3.) łódzkie (7.) lubelskie (16.)	śląskie (1.) małopolskie (2.) dolnośląskie (3.) łódzkie (7.) lubelskie (16.)	śląskie (1.) małopolskie (2.) dolnośląskie (3.) łódzkie (7.) lubelskie (16.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów IBnGR, publikowanych od 2010 do 2013 r., [Nowicki (red.) 2013].

Z uwagi na cel prowadzonej weryfikacji w zakresie prorozwojowej efektywności absorpcyjnej MŚP, należy odnieść się poza syntetycznym wskaźnikiem do poziomu trzech jego składowych [Nowicki (red.) 2013]:

- zasobów pracy (definiowanych jako kompatybilność kwalifikacji i kosztów rynku pracy z potrzebami pracodawców);
- infrastruktury gospodarczej (definiowanej jako infrastruktura wsparcia biznesu);
- infrastruktury społecznej (definiowanej jako atrakcyjne warunki życia aktywujące kreatywność i innowacyjność mieszkańców).

Wymienione wskaźniki mają istotne znaczenie zwłaszcza dla lokalizacji inwestycji innowacyjnych. Od kilku lat niekwestionowanym liderem jest województwo śląskie, a dla infrastruktury gospodarczej województwo dolnośląskie. Natomiast najniższe wartości dla analizowanych wskaźników odnotowane zostały w województwach podlaskim, a także lubelskim. Mocną stroną województwa łódzkiego są zasoby i koszty pracy przy średnich wartościach osiągniętych dla dwóch pozostałych wskaźników.

Z przytoczonych danych BDL oraz cytowanych raportów wynika, iż Polska dzieli się na dwa bieguny. Do regionów będących liderami zaliczamy województwo mazowieckie – o najmocniejszej pozycji – i kolejno: śląskie, małopolskie, dolnośląskie i wielkopolskie. Drugą grupę stanowią „regiony w tyle” (pozostałe regiony) i w tym przypadku – w zależności od obszaru analizy – konfiguracja rankingu jest zmienna. Jednak najgorsze wyniki odnotowują zwykle dwa województwa: podlaskie i świętokrzyskie. Region łódzki dla wybranych wskaźników (m.in. kapitał ludzki) plasuje się w czołówce. Natomiast dla pozostałych wskaźników osiąga średnie wartości.

3. Prorozwojowa gotowość MŚP z wybranych sektorów województwa łódzkiego do absorpcji środków w nowej perspektywie 2014-2020

Wstępna weryfikacja prorozwojowego przygotowania MŚP z wybranych sektorów z województwa łódzkiego do absorpcji środków w nowej perspektywie 2014-2020 opracowana została w oparciu o wyniki projektu badawczego, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pt. „Nowoczesne technologie w kształceniu zawodowym osób dorosłych na terenie województwa łódzkiego”. Jednym z komponentów badawczych projektu było badanie metodą CAWI, w którym wzięło udział 266 przedstawicieli przedsiębiorstw sektora spożywczego oraz 334 przedstawicieli sektora zaawansowanych technologii przemysłowych (ZTP) z województwa łódzkiego¹.

Z ogólnej charakterystyki badanych firm wynika, iż lepiej poziom swojego rozwoju oceniły firmy z sektora spożywczego, dwie trzecie badanych wskazało, iż firma zatrudnia nowych pracowników i rozszerza sferę działalności / zakres usług. Natomiast co trzeci badanych z sektora ZTP stwierdził, iż pozycja firmy nie zmie-

¹ Wybór sektorów podyktowany był objęciem weryfikacją firm zaliczanych do inteligentnych specjalizacji regionu łódzkiego. Więcej na ten temat patrz: [Deloitte 2012].

niła się w ciągu ostatnich trzech lat, a 14,37% wskazało, iż w firmie zmniejsza się zatrudnienie i sfera działalności / zakres usług.

Niższa samoocena rozwoju firm sektora ZTP może być podyktowana ich relatywnie niższą aktywnością w zakresie wdrażania nowych technologii w stosunku do firm sektora spożywczego. Stosunkowo mniejszy odsetek badanych z sektora ZTP wskazywał na podejmowanie działań w celu wprowadzania innowacyjnych rozwiązań, argumentując to przede wszystkim brakiem środków finansowych. Co ciekawe, w mniejszym stopniu aktywność ta hamowana była przez brak wykwalifikowanej kadry i kompetencji w sektorze ZTP niż w przypadku firm z sektora spożywczego.

Tabela 3. Podejmowanie w firmach działań w celu wdrażania nowych technologii z zdaniem ankietowanych *on-line* przedstawicieli przedsiębiorstw z sektora spożywczego i ZTP z województwa łódzkiego

Podejmowanie działań z zakresu wdrażania nowych technologii / powody rezygnacji	Podejmowany rodzaj działań z zakresu wdrażania nowych technologii	Odsetek wskazań sektor spożywczy (n = 266)	Odsetek wskazań sektor ZTP (n = 344)
Tak, jakie?	zakup odpowiednich maszyn/urządzeń	56,77	48,80
	zakup nowoczesnego oprogramowania komputerowego	25,19	28,74
	wykorzystanie innowacyjnych systemów kontroli jakości i audytu (algorytmy informatyczne, specjalne urządzenia)	18,80	16,17
	wzięcie kredytu technologicznego (udzielany przez banki kredyt na finansowanie inwestycji technologicznej)	12,78	11,68
	inne	0,38	0,00
Nie, dlaczego?	brak środków	28,95	35,33
	brak strategii innowacji w firmie	18,80	12,28
	obawa przed ryzykiem	12,41	6,59
	brak wykwalifikowanej kadry	8,65	2,10
	brak kompetencji	8,27	2,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań przeprowadzonych w ramach projektu.

Wyższy był również odsetek firm, które zadeklarowały, iż wprowadzały różnego rodzaju innowacje wśród przedstawicieli sektora spożywczego. Ankietowani zarówno z sektora spożywczego, jak i ZTP deklarowali, iż przede wszystkim wprowadzali innowacje produktowe. Wśród innowacji, które przedsiębiorcy planowali wprowadzić dominowały innowacje organizacyjne w sektorze spożywczym i usługowe w sektorze ZTP. Natomiast większość przedsiębiorców nie planowała

wprowadzać innowacji związanych z wdrożeniem nowego modelu biznesu. Niepokojący jest jednak fakt, zwłaszcza w przypadku firm sektora ZTP, iż średnio prawie połowa badanych nie posiada planów lub nie zamierza wprowadzać innowacji.

Tabela 4. Rodzaj innowacji wprowadzanych przez ankietowane *on-line* firmy sektora spożywczego i ZTP z województwa łódzkiego

Rodzaje innowacji	Wprowadzone / Zamierzone / Niewprowadzane	Odsetek wskazań sektor spożywczy (n = 266)	Odsetek wskazań sektor ZTP (n = 344)
Procesowe	wprowadzam	33,83	26,05
	mam zamiar wprowadzić	24,06	26,35
	nie wprowadzam	38,35	44,91
Produktowe	wprowadzam	42,86	39,52
	mam zamiar wprowadzić	25,19	28,74
	nie wprowadzam	30,83	29,94
Organizacyjne	wprowadzam	21,80	17,37
	mam zamiar wprowadzić	43,23	37,43
	nie wprowadzam	31,95	44,01
Usługowe	wprowadzam	34,59	21,26
	mam zamiar wprowadzić	30,45	42,22
	nie wprowadzam	32,33	35,93
Nowy model biznesu	wprowadzam	12,03	6,29
	mam zamiar wprowadzić	24,06	22,46
	nie wprowadzam	60,15	68,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań przeprowadzonych w ramach projektu.

Niepokojące są również dane, zwłaszcza w sektorze ZTP, dotyczące przygotowywania pracowników do realizacji projektów innowacyjnych. Prawie połowa badanych firm sektora ZTP odpowiedziała, że nie przygotowuje swoich pracowników w żaden sposób. W sektorze spożywczym, pracownicy szkoleni byli głównie przez trenerów / pracowników firmy. Co więcej, programy szkoleniowe badanych firm skoncentrowane były przede wszystkim na szkoleniach technicznych. Natomiast najmniej było szkoleń z zakresu techniki i metod zarządzania projektami innowacyjnymi (jak np. PMI, PRINCE2, IPMA, PCM) oraz współpracy pracowników firmy z jednostkami B+R.

Ponad połowa badanych zarówno z sektora spożywczego, jak i ZTP nie posiadała partnera instytucjonalnego przy realizacji innowacyjnych projektów, a ewentualne partnerstwo odnosiło się do partnerów sieciowych, dostawców lub klientów. Właściwie partnerstwo z uczelniami wyższymi oraz instytucjami badawczymi nie istniało lub było sporadyczne.

Firmy z obu sektorów nie były też wystarczająco wyposażone w odpowiedni sprzęt / narzędzia do realizacji innowacyjnych projektów. Firmy nie posiadały

przede wszystkim opracowanych procedur, usprawniających pracę w projektach innowacyjnych ani specjalistycznego oprogramowania.

Firmom brakowało też umiejętności radzenia sobie z ewentualnymi porażkami, które są nieodłącznym elementem projektów innowacyjnych. Z jednej strony deklarowali, iż analizowali zasadnicze przyczyny porażek, ale brak było komunikacji w zakresie wypracowanych rozwiązań zarówno pomiędzy członkami zespołu realizującego projekt innowacyjny, jak i szczeblami organizacyjnymi firmy. Co więcej znaczna część respondentów wskazała, iż unika popełniania błędów. A jak wiadomo, często błędy stanowią źródło rozwiązań innowacyjnych.

4. Podsumowanie

Analiza przytoczonych danych pierwotnych i wtórnych wskazuje, iż jeżeli w nowej perspektywie 2014-2020 Polskie firmy nie zintensyfikują działań, aby prorozwojowo korzystać z oferowanego wsparcia dla realizacji projektów innowacyjnych, mogą stracić możliwość ostatecznego zniwelowania dystansu dzielącego je od firm zlokalizowanych w regionach zwłaszcza dawnej UE-15. Polska nadal podzielona jest na dwa bieguny (zachodni – prorozwojowy i wschodni – nadrabiający zaległości) mimo dodatkowych środków, jakie zaangażowane zostały w latach 2007-2013 w ramach Programu Rozwój Polski Wschodniej. Jednakże widać pozytywne przesłanki, przede wszystkim w przypadku województwa lubelskiego, w którym zlokalizowane firmy zwiększyły nakłady na działalność innowacyjną i wzrósł odsetek przedsiębiorstw współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej. Wyniki przytoczonych rankingów międzynarodowych i krajowych wskazują, iż ze względu na lokalizację najlepiej przygotowane (z uwagi na rozwój bazujący na innowacjach, ale także otoczenie w którym funkcjonują – innowacyjną infrastrukturę biznesu) do prorozwojowej absorpcji wsparcia w ramach nowej perspektywy powinny być firmy, poza mazowieckim, z województw: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego i wielkopolskiego. Co nie oznacza, iż firmy z innych regionów będą miały mniejsze szanse na realizację projektów na szczeblu krajowym czy międzynarodowym lub realizowane przez nie projekty na szczeblu regionalnym będzie cechował niższy poziom innowacyjności. Jednakże, aby zniwelować wskazane ryzyko, należy podjąć dodatkowe działania wspierające firmy w tej aktywności.

Przykłady rozwiązań można znaleźć m.in. w wynikach przeprowadzonych badań na grupie firm z sektora spożywczego i ZTP z województwa łódzkiego (regionu zaliczanego do słabych dyfuzorów innowacji). Firmy nadal za jedną z przyczyn niższej aktywności w zakresie wdrażania nowych technologii uznają brak środków finansowych. Może to być podyktowane albo niedoinformowaniem ich w zakresie możliwości uzyskania zwrotnego lub częściowo zwrotnego wsparcia na planowane inwestycje, albo też zbyt restrykcyjnymi (nieadekwatnymi) wytycznymi, jakie spełnić musi beneficjent wsparcia. A zatem należy zweryfikować stosowane i planowane narzędzia i kanały promocji (m.in. ograniczenie, ujednoczenie, lub uproszczenie

stosowanych baz danych) oraz korzystać z wiedzy eksperckiej – potencjalnych beneficjentów przy opracowywaniu i uaktualnianiu procedur aplikacyjnych. Należy podjąć działania, aby zachęcić firmy do włączania się w projekty innowacyjne. Rozwiązaniem może być promocja dobrych praktyk z innych firm (czy to w ramach sektora, czy z sektorów współpracujących), wskazująca na korzyści wynikające z realizacji projektów innowacyjnych, polegająca nie tylko na zamieszczeniu komunikatu na stronach instytucji pośredniczących / wdrażających czy portalach społecznościowych, ale także zapewniająca możliwość kontaktu z firmą, która to rozwiązanie wdrożyła. Należy zweryfikować ofertę programów szkoleniowych przygotowujących pracowników do opracowania i realizacji projektów innowacyjnych, a także do współpracy w tym zakresie z otoczeniem. Można zastanowić się nad wypełnieniem luki szkoleniowej poprzez realizację dedykowanych (specjalistycznych), uwzględniających specyfikę danego sektora, programów z zakresu technik i metod zarządzania projektami innowacyjnymi oraz budowania trwałych partnerstw.

Literatura

- Annoni P., Dijkstra L., 2013, *EU Regional Competitiveness Index RCI*, European Commission Joint Research Centre Institute for the Protection and Security of the Citizen.
- Deloitte, 2012, ŁARR, Departament ds. Przedsiębiorczości Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030, Łódź.
- EIS, 2002, European Trend Chart of Innovation, 2002 European Innovation Scoreboard: Technical paper No 3 EU Regions, UE, http://www.innodreilaendereck.de/images/Material/Parameter_regionale_innovationsbewertung_%28EIS-RIS%29.pdf.
- Gawlikowska-Hueckel K. (red.), 2000, *Atrakcyjność inwestycyjna województw Polski*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk.
- Gawlikowska-Hueckel K., Umiński S., 2000, *Ocena konkurencyjności województw*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk.
- http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/innovation-scoreboard/index_en.htm.
- IUS, 2014, Komisja Europejska, Innovation Union Scoreboard, UE, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014_en.pdf.
- Kalinowski T. (red.), 2005, *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk.
- Komisja Europejska Dyrektoriat ds. Przedsiębiorczości, 2002, European Innovation Scoreboard: Technical Paper No 3, Regional innovation performances.
- Komisja Europejska, 2010, Inwestowanie w przyszłość Europy. Piąty raport na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, UE, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/index_pl.cfm.
- Komisja Europejska, 2014, Innovation Union Scoreboard, UE, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014_en.pdf.
- KPK, 2013, Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Udział Polski w 7. Programie Ramowym Statystyki po 467 zakończonych konkursach, Warszawa.

- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa, https://www.mir.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Programowanie_2014_2020/Umowa_partnerstwa/Documents/UPRM.pdf.
- Nowicki M. (red.), 2013, *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk.
- POIR, 2014-2020, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, styczeń 2014, http://www.mir.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Documents/POIR_do_KE_10012014.pdf.
- RIS, 2014, Komisja Europejska, Regional Innovation Scoreboard, UE, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris/ris-2014_en.pdf.
- Zarząd Województwa Łódzkiego, Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020 Projekt-Wersja 1.1, Łódź, styczeń 2014, http://www.rpo.lodzkie.pl/wps/wcm/connect/50d3788042918f96a273b339b33eba35/RPO+projekt_styczen_2014_ZWL_13_01_2014_wersja1_1.pdf?MOD=AJPERES.

PRO-DEVELOPMENT READINESS OF POLISH SMES FOR ABSORPTION OF SUPPORT UNDER THE NEW PROGRAMMING PERSPECTIVE 2014-2020

Summary: Another programming perspective for 2014-2020 is the last such an opportunity to gain support for innovative activity of SMEs and to bridge the gap between Polish companies and companies located mainly in the regions of Germany, Scandinavia and the Benelux countries. The aim of the article is to provide an initial response (based on the analysis of existing data and own research on a regional level) to the question whether Polish SMEs are prepared in terms of pro-development to absorb support in subsequent years and to draft recommendations how this absorption can possibly be enhanced.

Keywords: SMEs, absorption of support, new programming perspective 2014-2020, rankings of innovation.